DE OUDERE PATIËNT MET DIABETES MELLITUS TYPE 2

R. HOLTROP

DE OUDERE PATIËNT MET DIABETES MELLITUS TYPE 2

HOUTEN 2015

Bohn
Stafleu
van Loghum

Springer Media

© 2015 Bohn Stafleu van Loghum, onderdeel van Springer Media BV, Houten

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j^o het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ISBN 978 90 368 0726 5

Boekvormgeving: Designworks, Breda

Bohn Stafleu van Loghum

Het Spoor 2

Postbus 246

3990 GA Houten

www.bsl.nl

www.springermedia.nl

INHOUDSOPGAVE

Over de auteur 6

Voorwoord 7

1 Epidemiologie van diabetes mellitus type 2; een ziekte van mensen op oudere leeftijd	9
2 (Patho)fysiologie van de glucosetofwisseling in relatie tot veroudering	19
3 Presentatie van diabetes mellitus type 2 op oudere leeftijd	27
4 Diagnostiek en screening van diabetes mellitus type 2 binnen de ouderenpopulatie	31
5 Een individueel behandelplan voor de oudere patiënt met diabetes mellitus type 2	29
6 Diabetes mellitus type 2 op oudere leeftijd en comorbiditeit	51
7 Diabetes mellitus type 2 en de samenhang met frailty en geriatrie syndromen	55
8 Acute ontregeling van diabetes mellitus bij de oudere patiënt	61
9 (Farmaco)therapie van diabetes mellitus type 2 bij de oudere patiënt	75
10 Macro- en microvasculaire complicaties bij de oudere diabetespatiënt	95
11 Cardiovasculair risicomanagement voor de oudere diabetespatiënt	111
12 Invloed van diabetes mellitus op het neurologisch en psychisch functioneren	123
13 De obese diabetespatiënt op oudere leeftijd	129
14 De oudere diabetespatiënt en medicamenteuze behandeling; polyfarmacie	135
15 Diabetes mellitus in het verzorgingshuis en verpleeghuis	141
16 Zelfmanagement voor de oudere diabetespatiënt	149
17 Diabeteszorg bij een naderend levenseinde	157
18 Samenwerking en multidisciplinaire hulpverlening in de zorg voor de oudere diabetespatiënt	165
19 Praktische aspecten bij de begeleiding van de oudere diabetespatiënt	169
20 Literatuur en richtlijnen	173

Register 175

OVER DE AUTEUR

Roelf Holtrop studeerde psychologie en geneeskunde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Na het artsexamen was hij een jaar werkzaam als arts-assistent gynaecologie. Aansluitend volgde hij in Leuven de huisartsopleiding. Vanaf 1992 is hij, in een duopraktijk, werkzaam als huisarts in Ermelo. Gedurende de periode 2000-2006 was Roelf Holtrop actief in de kerngroep van het DiHAG. Daarnaast was hij van 2002 tot 2010 voorzitter van de wetenschappelijke redactie van het maandblad *Patient Care* en vanaf 2006 lid van de redactie van het EADV-magazine. Van zijn hand verschenen artikelen over diabetes mellitus in *Modern Medicine* en *Diabetes Specialist*. In 2008 verscheen *Acute ontregelde diabetes op de huisartsenpost* en in 2010 *Dichter bij Diabetes*. Roelf Holtrop is een van de inhoudelijk adviseurs voor diabeteszorg voor de loko-regionale zorggroep op de Noord-West Veluwe Medicamus. Als hospice-arts en palliatief consulent is Roelf Holtrop regionaal eveneens actief op het vlak van de palliatieve zorg.

VOORWOORD

De prevalentie van diabetes mellitus type 2 neemt wereldwijd sterk toe. De verwachting is dat in de nabije toekomst het aantal patiënten met diabetes mellitus nog verder zal stijgen. Door de vergrijzing wordt vooral onder ouderen een toename van patiënten met diabetes mellitus verwacht. Tot voor kort werd in richtlijnen voor de behandeling van diabetes mellitus expliciet weinig aandacht gegeven aan de oudere diabetespatiënt.

Hierin is verandering gekomen sinds het verschijnen van de *Multidisciplinaire richtlijn diabetes* (Verenso, 2011) voor ouderen. In dit boek staat de oudere patiënt met diabetes mellitus type 2 centraal. De populatie ouderen met diabetes mellitus wordt voorgesteld als een zeer heterogene patiëntengroep. Er wordt aandacht besteed aan de relatie tussen de pathofysiologie van diabetes mellitus en veroudering. Diabetesbehandeling van de oudere diabetespatiënt wordt besproken in het perspectief van comorbiditeit en frailty.

Daarnaast wordt in dit boek gepleit voor een behandeling op maat toegesneden op de individuele oudere diabetespatiënt. Behandeling van diabetes mellitus bij ouderen vraagt om een specifieke attitude waarbij het hoogst haalbare niet altijd samenvalt met wat als optimaal beschouwd moet worden. Levensverwachting op oudere leeftijd wordt leidend voor de invulling van de behandeling van diabetes mellitus.